

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
СЕДМИЧНИК ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

РЪКОВОДНИ НАЧАЛА

СЛОВО НА НЕГОВО СВЕТЕИШЕСТВО БЪЛГАРСКИЯ ПАТРИАРХ КИРИЛ, ПРОИЗНЕСЕНО НА 15 НОЕМВРИ 1956 В ХРАМА НА СОФИЙСКАТА ДУХОВНА СЕМИНАРИЯ В ЧЕРЕПИЩ ПО СЛУЧАЙ СИНОДАЛНОТО ПОСЕЩЕНИЕ (Стенограма на Методий Попдимитров Григоров, ученик от V клас на Духовната семинария)

Ваше Преосвещенство, драги отци и господа преподаватели, драги ученици,

Вие не така отдавна започнахте учебната година. Може да се сметне, че сте още в началото ѝ, тъй като много още време стои пред вас, за да я завършите; много още време тук ще се трудите, за да добавите към знанията, които сте придобили, нови знания; към усърдието, което сте проявили, — ново усърдие; към дисциплината на вашата воля, която сте усвоили, — ново утвърждаване на волевата дисциплина; към благочестието, което е могло да се порбуди у вас отрано още и тук да се засили, да добавите нова сила на благочестие; към вашето възхищение от светния подвиг на Божиите угодници да добавите нов възторг, и тъй да възраствате и физически, и нравствено, и духовно. Тая година, която ще прекарате в това богоблагословено духовно учебно заведение, да бъде не само година на вашето физическо възрастване, но и година на духовен растеж в Бога.

Св. Синод, който всякога с особена обич и отеческо попечение се отнася към духовната семинария, към нейните задачи и нужди, а то ще рече към всички вас, които тук се трудите — и учители, и ръководители, и ученици — прави това свое обичайно посещение, за да ви преподаде отеческото си благословение с молитвени благопожелания за благоплодна учебна година, за постигане на все по-пълнен успех като резултат на вашния общ труд. Считама за потребно, ставайки изразител на благопожеланията и отеческите промислителни грижи на Св. Синод за вас, да спомена няколко основни ръководни начала, които трябва да имате пред вид.

Първото ръководно начало е всякога да помните целите на духовното учебно заведение, в което се намирате, — както вие, които сте повикани от църковната власт да бъдете учители и наставници, така и вие, които доброволно сте дошли тук да се учите. Духовната семинария има за цел духовно и богословски да подготвя младежи, които ще бъдат утрешни служители на светата ни Църква, благовестници на Словото Господне, строители на църковния живот, утвърдители чрез ревност и благочестие на здравите основи, върху които се издига многовековната сграда на Българската църква. Духовната семинария не си поставя никаква друга цел освен тая, която е най-съществена поради нуждата на род-

ната ни църква от добре подготвени свещенослужители. Следователно, с оглед на тая цел ще следва да се насочват всички трудове и старания на ръководството на Духовната семинария и на целия преподавателски кадър. Всеки от преподавателите трябва, изхождайки от тая цел, най-внимателно да използва учебното време, за да се насажда у младите семинаристи дух на благочестие и ревност за пастирско служение. Не само всеки учебен час да бъде насочен с оглед на тая основна цел, а и цялото време на преподавателите да бъде използвано тъй, че по-силно да се разпаля желанието за бъднo пастирско служение у младите възпитаници на Духовната семинария, все по-ясно да се осъзнава висотата на това служение и големите отговорности, които има един служител на църквата пред целия благочестив български народ и пред Бога. Пастирското служение трябва да бъде представено в неговата истинска и дълбока притегателна красота. В същото време необходимо е то да бъде осъзнавано като подвиг, за какъвто са годни само твърди люде, които разбират думите на Господа Исуса Христа за носенето на кръста, за себeотречено служение. Ето какво трябва да имат пред вид учениците на Духовната семинария.

Духовната семинария е благословена от Бога духовна кошара, в която са събрани тия, които ревнуват за Божиата истина и за духовно възрастване. А щом е тъй, възпитаниците ѝ трябва да имат пред вид главната и предна цел на своите стремежи — да бъдат свещенослужители и пастистри народни и съобразно с това да използват и времето, и старанието си. Да не се отчуждават те от мисълта, че ги чака богоприятен път на високо служение, а все по-ревностно да се разгаря в сърцата им обич към пастирското звание.

Второ ръководно начало — то е призиването към труд. Без труд нищо се не постига. На което и да е поприще, без труд човек не може да успее. Трудът, както е известно, е главно условие за успех. От само себе си се разбира, че всички вие трябва да се трудите, не само защото това е във вашите служебни и училищни задължения, а да се трудите съзнателно, за да придобивате все повече и повече било опитност във вашата работа, ако сте ръководни лица, било повече знания, ако сте ученици. Труд и старание следователно ви са крайно потребни.

Но да се труди човек, колкото и да е похвално, не е достатъчно, ако няма съзнателно старание, а то значи — това е третото ръководно начало — трудейки се, да диференцирате строго предметите на вашето внимание, на вашия интерес и да се не разсейвате в област, която не е в отношение към основната цел на духовното учебно заведение. Колкото и да е желателно и препоръчително, драги ученици, да имате широк интерес към всички области на човешкото знание, вие не бихте могли да бъдете добре подготвени за вашето бъдещо служение, ако не отделяте изключително внимание, ако не се отдадете с предпочитателен интерес към онова знание, което ще представлява за вас основна сила във вашето бъдещо служение, здраво оръжие, с което ще можете да преодолявате трудности по пътя на вашия дълг. Съзнателно старание означава не само да се трудите усърдно, но да се трудите разумно.

Какво ви е потребно преди всичко? Да бъдете само общо интелегентни люде, не е достатъчно; нужно е да бъдете добре запознати с божествените дисциплини и особено добре упътени в Словото Божие, което отсега да ви бъде настолна книга за поука и мъдрост. Усвоявайте непрестанно Словото Божие, и то все по-дълбоко. Запаметявайте златни слова, с които свободно да си служите както при проповед, тъй и при беседа, тъй и при най-обикновени разговори. И тия златни мисли да станат правила на вашето поведение, да бъдат отпечатани дълбоко във вашето съзнание и във вашата нравствена съвест, та от тях да се излъчва светлина по вашия жизнен път. А който нека да разсее вниманието си по широката област на човешкото знание, доникъде няма да стигне, няма и да се подготви за онова служение, което го очаква.

Но има и четвърто ръководно начало, без което не бихте могли да имате успех във вашата дружна работа, а то е дисциплината на волята, на мисълта, на сърцето, изразена в планомерна работа за усвояване на знания, за внедряване на нравствени начала в живота, за отмерена и правилна стъпка към доброто. Никой не може да се труди полезно, никой не може съзнателно да заляга в попрището, на което е призван, ако няма тая дисциплина. У вас времето на учебните занятия е правилно разпределено според обмислената програма, и вие трябва да използвате това време тъкмо така, както е предписано. То значи да бъдете улеснени в една дисциплина на старанието за усвояване на знания, в една дисциплина на разума.

Тук е установен ред, който се отнася до целостния ви живот, преди всичко до вашия молитвен живот и до взаимните ви отношения. Не приемайте тая дисциплина на молитвата като външна принуда, а като вътрешна потреба, тя да стане желанне на вашите сърца, строг ред на вашия духовен живот. Тук в молитвения дом вие да идвате като строго дисциплинирани в духовния живот люде. Така също и във вашите взаимни

отношения да проличат високи начала на нравствена дисциплинираност, което значи високо и съзнателно изживяване на нравствения дълг. Между вас да има отношения на взаимно уважение и почтителна братска обич, особено пък уважение към тия, които стоят на ръководно място в духовното учебно заведение и полагат старания и грижи за вас, за да бъдете вие във всяко отношение добре обгрижени и добре подготвени като ученици засега и като бъдещи служители на светата ни Църква в бъдеще.

В моралната същност на дисциплината се съдържа и правилно разбиране на гражданските задължения с оглед на това, щото както тук в сред вас, така и в цялото общество да владее мир и ред, които да гарантират спокойствие, благоденствие и добродетелност на целия ни народ.

Където няма дисциплина, там основно са компрометирани всякакви съзнателни старания и всякакъв труд.

Ето, драги ученици, ако тия четири основни ръководни начала имате пред вид, безусловно ще бъдете честити. Тук ще отбележите добър успех и образцово поведение, а и в бъдеще ще сте радостни, че сте могли добрите години на вашия ученически живот да използвате най-полезно. За това ваше честито настояще и бъдеще полагат грижи вашите ръководители и наставници, на чело с Негово Преосвещенство Смоленския епископ Тихон, ректора на Духовната семинария.

Но за да можете вие, следвайки тия ръководни начала, наистина да постигнете добри успехи и да осъществите целите на духовното учебно заведение, големи старания полага Св. Синод на нашата света Църква. Тия старания се отнасят не само до обезпечаване на материалните условия за нормалното и спокойно съществуване и развитие на Духовната семинария. Те се отнасят и до обезпечаване на благоприятни морални и духовни условия за нейния напредък. Отеческите пожелания на св. Синод, на които дадох израз, са съпрегнати с надеждата, че вие всички дружно ще имате пред вид целите на духовното учебно заведение и при най-образцова дисциплина, чрез труд и съзнателни старания, ще придобивате и знания, и добродетели, и духовна настроеност, за да можете утре да се явите с добри успехи пред св. Синод и да получите благословение както за постигнатите, тъй и за бъдещи успехи, лично ваши и на светата ни Църква.

Такива са съкровени надежди на св. Синод. Ние вярваме, че вие ще направите всичко, което е във ваши сили, за да ги оправдаете.

Още веднаж от свое име и от страна на св. Синод ви моля да благословявам плодотворна учебна година. Както сега обнадеедни гледаме напред, тъй Бог да ни удостои с милостта Си и на края на учебната година да бъдем тук и да видим, че посятото семе е изкласило, духовната нива на семинарията се е обродила, и с удовлетворени и благодарни към Бога сърца да очакваме да се прибере в житницата на светата ни Църква златно зърно. Амин.

БЪЛГАРСКИЯТ ДОМ

ПО СЛУЧАЙ ПРАЗНИКА НА ХРИСТИЯНСКОТО СЕМЕЙСТВО

Когато се размисляме върху религиозността на българина, не може да отминем обстоятелството, че много български поколения прекараха под робство. Вярата на българина до неотдавна се подхранваше почти изключително от традициите, които народната душа опази непокътнати през руските векове. Малко български домове в миналото познаваха печатното слово, а Свещеното писание биде отпечатано доста години след Освобождението и късно стана достъпно за всички, които искаха да просветят традиционната си вяра и теоретически. Наред с това обаче трябва да се каже, че едва ли е имало българско семейство, което в най-тачения кът на своя дом да не е назело с претет светата икона и да не е поддържало с благоговейна вяра пламъчето на кандилото пред нея. Представата за българския дом без иконостат със запалено кандило не може да бъде действителна и пълна.

Неук бе българинът, не знаеше много нещо във връзка с вярата си като учение, но тачеше тази своя вяра като най-ценно достояние. Никога поуканата му десница не преставаше да осеня гърдите му с кръстния знак; никога тя не спираше да долива елеи в пръстеното кандило. Този беше начинът, чрез които българинът от народа даваше израз на своята вяра и упование в Бога. Поздравите му ояха: „Помага Бог!“, „Дал Бог добро!“, „С Богом“. Със „Слава Богу!“, „Благодаря на Бога!“ — изразяваше той своето доволство от живота. С мисъл за Бога българинът започваше всяка работа, успех в която очакваше, само „ако е рекъл Бог“; с Бога се отпращаше на път; с Бога сидаше да се храни: „Гла Боже, да ядем!“

Нравственото учение на Богочовека се всмукваше някак инстинктивно в българската душа, тъй както в тази душа бе залегнала самата идея за Бога. Евангелските принципи лежах в безпогрешното чувство за правда и доордетел, изпитвано дългооко от българина.

„Бог вижда“ — призоваваше човекът от народа Бога за свидетел на своята искреност; „Бога нямаш“ — отправяше упрек той към проявилния непочтена постъпка; „Господи!“, „Боже!“ — бе вопълът на душата му в горестни минути.

Най-изразителният епитет у българина за доордетелта бе „божествено“, а този за подчертаване престъпването на доордетелта — „безбожно“.

Образите на Бога и на Неговите угодници гледаха безучастно от домашния иконостас, но Бог живееше в сърцата на всички в жилището — от най-стария до най-младия. Устните на старците пулсираха в молитвен шепот, блестящото кръстче бе най-скъпата украса върху гърдите на младите, а най-малките поглеждаха плахо към осветената икона — не ще ли възбуди постъпката, която смятат да извършат, гнева на „Дядо Господа“.

В атмосферата на българския дом живееше Бог. „Където са двама или трима събрани в Мое име, там съм Аз посред тях“ (Мат. 18:20) — не от евангелските страници знаеше българинът тази истина, но я чувствуваше със сърцето си. В този дом цареше непокланната увереност, че само Божият път е истинският в живота, че пълноценен и отговарящ на предназначението си е само животът, съгласуван с нравствените повели на Бога. Във всяко създание българинът съзираше творческия пръст на Бога; в Божията Майка той олицетворяваше възвишените си представи за светост; Божият Син бе за него най-верният образец за следване: път, истина и живот! (Иоан. 14:6).

Кой ще отрече, че вярата запази жива българската душа през годините на руското мъртвило? Вярата на българина. Вярата, която с еднаква сила осветяваше залезния път на старостта, вливаше жизненост в крехките мисци на младостта и озаряваше със светлина жадните очи на подрастващите издънки. Вярата на българския дом!

Затова в този дом светлината в огнището бе много повече от дима, издигащ се над него. Затова цветята на доордетелите надвишаваха високо плевелите на порочността, чието семе дяволът с усилие смолваше да пръсне всред тях. Здрав остана духът на българина, защото „жив бе българският бог“ и разкриваше той пред него пътеките към благополучие. Онова, което мъдростта на просветения вървещ препоръчва като коректив в живота: „Преди да се решиш на каквато и да е постъпка, имаща значение за личния или за обществения живот, извикай в душата си нравствения образ на Христа, съсредоточи се в него и попитай себе си: би ли могъл Той да извърши тази постъпка“ (Вл. Соловьев) — в съзнанието на българина от народа този коректив бе подхранван от инстинкта на вярата и той се стремеше да го сълюдава. . .

Трябва ли да говорим за вярата на българина само в минало време? . . . Бог владствува над времето — бил е; е и ще бъде! (Откр. 1:8, 22:13). Може би в нашите сърца сега да сме дали преднина на други чувства и да сме отстранили чувството за Него в потулен кът; може би в сегашния ни дом „замислената куна“ да не личи под праха, напластил се върху и, и елеят в кандилото да се е вклеил — Бог, все пак, е жив! И е близо. Той е пред вратите ни: „Ето, стоя пред вратата и хлопам: ако някой чуе гласа Ми и отвори вратата, ще влезе при него и ще вечерям с него“ (Откр. 3:20).

Замисляли ли сме се върху това, какво значи Христос да вечеря с нас? Бог да участвува в нашата трапеза. Това значи да станем участници във вечеря на любовта. Да бъдем приобщени към любовта, която е „пълна с благод“, която „не безчувствува, зло не мисли, на неправда не се радва“ (1 Кор. 13:4—6), да бъдем приобщени към дейната любов на Бога.

В продължение на векове българското семейство сядаше на своята трапеза с Бога. И залькът му бе сладък, защото бе осенен от благословията на Бога и наситен с Неговата истина и любов. Искаме ли и сега къшеят от нашата трапеза да има същата сладост? Зависн от самите

нас — дотолкова, доколкото осъзнаваме ценностите, които с такова благоговение скътваха в домашната си атмосфера нашите предходници: вярата в Бога и привързаността към верско-народностните традиции.

Димчо Дебелянов

I

На 2 октомври се навършиха четиридесет години от трагичната смърт на Димчо Дебелянов, безспорно един от най-нежните, най-дълбоко човечните лирици на българската литература. Това ни дава повод да надзърнем в дълбоко-християнските основни идеи и мотиви на неговата поезия.

Сестрата на поета Мария Дебелянов-Григорова в издадените през 1946 година нейни спомени ни разказва с трогателна простота и искреност за религиозния дух, за строго православно църковен бит в тяхното семейство и за нежно-християнското възпитание, което децата са получавали в него. Димчо (това е същинското му име, а Димчо е литературното) се ражда на Цветница — 28 март 1887 — и бива кръстен тържествено на връх Великден. От ранни години на именния ден на това любимом в семейството дете — Димитровден — след като се отиде всесемейно на църква, започва през целия ден посрещане на чествитници за малкия именик, дошли с подаръци и милувки за детето, а майката на всяка честитка и благопожелание отговаря трогната и смирена: „Сполай ти, амин, дай Боже!“ Всеки празник двесте етърви, майката и стринката на Димчо, пременени, спретнати, с жълтици на челото, придружават своята свекърва и отиват на църква. В къщи не се изпуска никое време за молитва, за запалване кандила и свещи пред иконата, за прекадяване и отслужване водосвети, маслосвети и курбани. Не се нарушават никога сряда и петък с блажено. Разказват се жития на светии, върши се широка благотворителност „ради Бога“, пеят се църковни песни, правят се посещения на манастири и оброчища. Тук особено неотразима е ролята и влиянието на бабата по майка, която е оудна църковница и патриотка, една от първите ученици на Неофита Рилски. Тя загубила мъжа си и дома си заради народното просветително и освободително дело, но затова пък станала майка-наставница, пригледвачка и първа милосърдна помощница на всички нуждаещи се в градчето. Няколко църковен почин по просвета, строителство, украса, благотворителност и особено помени и чествувания без нея. И ето тая забележителна жена е постоянно около децата на дъщеря си — всеки ден те я посещават и тя посещава тях. Така те растат в атмосферата на нейната дейно-практическа църковност. Когато бащата си дохожда от гурбет, и той никога в празник не пропуска църква. Майката пък е особено нежно-чувствителна, плаха, стеснителна, скръбна и все като че ли нещо и някого очакваща. Нали сетне така е увековечена и на паметника на Димчо в Копривница: майката напразно очаква да се завърне нейният загинал син. . .

Самият Димчо отрано се отличава по своята нежна чувствителност и по своята религиозност, та близките казвали, че прилича на дядо си по баща, Димчо, който бил именно дълбоко религиозна, мистично настроена натура и се готвел за свещеник, но не успял да изпълни намерението си.

Димчо всякога посещавал църква, особено на големи празници, до края на живота си. Великден и Велики четвъртък се споменават често в писмата му до близки. Когато по едно време бил в Самоков, много често отивал със сестра си Мария в девическия метох при обща позната монахиня и всеки път оттам се завръщал ободрен и успокоен. Още когато бил в IV отделение си купил св. Евангелие и не се разделил с него до края на живота си: след смъртта му то било намерено в раницата му. В него се зачитал често. Особено му правело впечатление св. Евангелие от Иоана, в което намирал много стихове, които отговаряли на основните му възгледи, и затова той ги имал като ръководни: „Роденото от плътта е плът, а роденото от Духа е дух. . . Вятърът духа, дето

иска, и гласа му чуваш, но не знаеш отде иде и накъде отива: тъй бива с всекиго, роден от Духа. . . Ако за земни работи ви говорих и не вярвате, — как ще повярвате, ако бих ви говорил за небесни? . . . Който иде отгоре, Той е над всички; а който е от земята, земен е и като земен говори; Който иде от небото, Той е над всички. . . не може човек да приеме нищо, ако не му бъде дадено от небото“. . . (Иоан. 3,5—6, 8, 12, 27, 31). Но не само св. Евангелие чел, а и цялата Библия (все в разпространените протестантски преводи) и особено се възхищавал от ненадминатата поезия на Псалмите и Песен на песните и от непостижимата мъдрост и възвишеност на пророците.

На 26 юли 1896 година, когато Димчо е едва деветодигиш, умира баща му, и цялото семейство — майката с трима сина и две дъщери — се преместило да живее в Пловдив, където най-големият от братята постъпил пощенски чиновник със 140 лв. месечна заплата, и всички живеели само от нея. Но не е била само осъдицата, която притискала семейството. Тук в големия град то трявало да преживее, особено прекарващите сретно детство, много по-дълбока криза, подобна на оная, която десетилетия преди това беше изстрадал друг копривщенец, Любен Каравелов, дошъл тук от патриархално чистото българско градче и изведнаж попаднал всред фалша, коравосърдечие и лицемерието, призивения морал и кариеризма на хората от тоя тогава полугръцки град. Затова с такава болка после Димчо пише за Пловдив, че тук са били безкрайно скръбни неговите детски дни, с много сълзи спотаени, че тук за пръв път се стъмнил неговият поглед и безпощадна буря свила над него:

Тук първи път чух възглас — престани да вярваш и да дириш — забравяи е на любовта плодът — и в зли страни мечтите ти навек ще бъдат пленни.

Прекъсването, разочарованието и горчилката са толкова дълбоки, че той оттук нататък никога вече не ще преживее радостта на душевна хармония и цялост, на вътрешно единство и възторг. Понесъл своята скръб бездомна, той броди „за утехата нерад, като загубен в пустощта огромна“. Но вместо гибел на душата, изпитанията страдания само я открепостяват от всяка земна окованост, овериженост и държат полета й високо над всичко околно. Че не напразно тя е учена на духовното и възвишеното. Огорченията само съдействуват да разбере думите на Псалмопевеца: „Дните на човека са като трева, като полски цвят — тъй цъфти той: понесе се над него вятърът, и няма го, и мястото му вече го не познава“ (Псал. 102:15—16); или думите на св. ап. Павла: „Тук нямаме постоянен град, но бъдещия търсим“ (Евр. 13:14).

Някога Гьотевият Вертер, доведен от страданията до дълбоки размисли за съществуването и съдбата на човека, беше отбелязал в дневника си за един ден кратко: „Аз съм само печален странник на земята, а няма вие сте нещо повече?“ Така той беше изразил бездомността, беззопреходността и безпочвеността на човека на земята, но същевременно беше изразил с това неговата устременост към надземното, неговата несъизмеримост с нищо земно и жаждата му за дома на Отца, за родния бряг. Така разказват и за древния гръцки философ Анаксагор, че когато веднаж плитки патриотари му отправили упрека, че пренебрегвал грижата за отечеството си заради философствувание, той посочил с пръст към небото и отвърнал, че именно той най-много мисли за истинското ни отечество — небото и че да се учат хората за това отечество — е най-добрата грижа за земното отечество.

Д-р Дим. ПЕНОВ

(Следва)

Примерът на родителите

Семейството е първото училище за децата. Тук те прекарват по-голямата част от денонощието и оттук започва тяхното възпитание и изграждането на основните импулси за характера им.

Решаваща роля в семейното възпитание има примерът на родителите. По силата на присъщата им подражателност децата лесно възприемат основните черти от характера на родителите си и започват да им подражават. Момчетата подражават главно на майка си, а момчетата — повече на баща си. Ако са лоши отношенията между родителите; ако те вършат нередни от гледище на морала постъпки, с това те най-лесно покварят душата на детето. Постъпките на родителите служат като подкавса в характера на утрешния гражданин. Колко пагубни са последиците, когато тази подкавса е примесена с отровата на лошия родителски пример.

Лошият пример действа по-силно от всяко правоучение. Наставлението обикновено действа само върху ума, а примерът — върху волята. Думите се слушат, но делата се следват. Думите действуват, но делата въздействуват. „Верба мовент, ексампла трахунт“ („Думите трогват, примерите привличат“).

Разправя се следната басня. Голяма мъка изпитвали рибите, като гледали, че раците плавали назад, а не като тях напред. Един ден те се събрали да се съветват по този въпрос и да решат какви мерки да вземат.

След дълги разисквания те решили да се отворят специални училища за малките рачета, където да се научат правилно да плават. Резултатът бил отличен. Но когато свършили училището и рачетата си отишли у дома, където видели, че родителите им плават по стария начин — назад, и те почнали да плават така и скоро забравили всичко научено от уроците в училище.

Колко много родители учат децата си на едно, а самите те вършат съвсем друго! Обикновено децата изоставят това, което с думи са били научени, и вършат онова, което родителите им показват с примера си. Веднаж св. Антоний Велики запитал един свой посетител: „Защо ти не искаш никакъв съвет от мене?“ А той му отговорил: „Отче свети, стига ми само да те гледам“.

Всички родители носят извънредно голяма отговорност пред Бога за възпитанието на своите деца. Родителите имат задължение не само да хранят, обличат и отглеждат децата си, но и добре и правилно да ги възпитат.

Родители, да внимаваме какъв пример даваме на децата си! С делата си да не рушим това, което с думи и напътствия сме им дали! „Който изгълни и поучи, той велик ще се нарече в Царството небесно“ (Мат. 5:19).

Свещ. П. ПАМУКОВ

БОРБА ЗА ТРАСНИМЪР

Разговор с водача на Датската лютеранска епископална църква епископ д-р Кристиан Юлиус Скат Хофмайер

Пред представител на редакцията на ЦВ, водачът на делегацията на Лютеранската епископална църква в Дания, епископ д-р Кристиан Юлиус Скат Хофмайер, има любезността да направи следните изявления по зададените му въпроси:

Въпрос: Можете ли да ни кажете каква бе целта на посещението ви в България?

Отговор: Ние дойдохме в България, след като бяхме гости в Румъния на Блаженейшия патриарх на Румънската православна църква Юстиниана, по покана на Негово Светейшество Българския патриарх Кирил, с цел да се запознаем с църквите в България. В състава на нашата делегация ние имаме някои добри специалисти по отделните църкви, например декан Йохансен по източните църкви и пастор Боог — по-специално по православните църкви.

Въпрос: Считате ли, че вие можахте да постигнете целта на вашето посещение?

Отговор: Да. Времето беше кратко — само шест дни. Но благодарение на голямото внимание, грижи и улеснения, които получихме от страна на Българската църква и на Комитета при МС по въпросите на БПЦ и на религиозните култове, ние можахме да се запознаем с всичко по-важно, което ни интересуваше.

Въпрос: Можете ли тогава да ни кажете впечатленията си от нашата страна и от Българската православна църква?

Отговор: Вие имате прекрасна родина, прекошена от величествени планини и китни красиви долини. Народ трудолюбив и приветлив. Българската православна църква, която по всичко личи, че е тясно свързана с историята и живота на народа, служи дейно и ползотворно на спасителното за човешките дело на нашия Спасител Иисуса Христа. Направи ми силно впечатление многолюдното посещение от богомолците в божните храмове и тяхното благоговейно държане в храма.

При пътуванията си в страната ви можах да установя, че народът ви има изобилна и добра храна. Вашата столица е хубава — прекрасни нови модерни сгради, чисти улици, приятни площи за въздух.

Вие в изкуството (керамика, килимарство, бродерия, музика и пр.) свързвате миналото с настоящето. Това е много хубаво. У нас в Дания, поради силното индустриализиране на страната и машинизирането на производството, старите форми на изкуството постепенно се губят.

Трябва да добавя, че аз съм под впечатление, че силата на вашия народ е в църквата.

Въпрос: Вие посетихте българската светиня — Рилския манастир. Какви са впечатленията ви от него, от организацията на монашеския живот там, от неговото изкуство и пр.?

Отговор: Преди всичко ние сме възхитени от дивния планински пейзаж, всред който е разположен манастирът. Монашеският живот в него е интензивен. Срећнах културни монаси, с които е приятно да се говори. В него се пазят много и твърде ценни предмети (икони, църковни съсъди, кръстове и пр.) на древното църковно изкуство. Богата библиотека. Вие сте щастливи, че имате този хилядолетен център на вяра, благочестие и култура. Направиха ми силно впечателение възстановителните работи, които в този момент се извършват в манастира в широк мащаб.

Въпрос: Как намирате патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“?

Отговор: Не мога да намеря думи, за да изразя възхитата си от нея. Бях щастлив, че можах да говоря там — в отговор на топлото братолюбиво приветствие, което ни отправи вашият Светейши патриарх Кирил.

Въпрос: Удобно ли ви е да ни кажете впечатленията си от ръководителите на нашата църква, от нашето свещенство, от професорското тяло на Духовната ни академия?

Отговор: Очарован съм от високата култура, всестранна осведоменост и голямо гостоприемство на председателя на вашата църква Светейшият патриарх Кирил. Разговорите ми с него ще оставят незаличими спомени в моето съзнание. Вие имате интелегентно и с искрена вяра свещенство. С някои от господа професорите на Духовната академия имах приятни и полезни разговори.

Въпрос: Днес мирът в света е отново тежко заплашен. В някои страни отново се лее обилно човешка кръв. Христовата правда е погазена. Според вас, каква трябва да бъде и как трябва

да бъде проведена на дело една акция на християнските църкви в света за запазването на мира?

Отговор: Нашата църква в Дания винаги се е молила и работила за взаимното опознаване на християнските църкви и за запазването на мира в света. Днес повече от всякога ние трябва да усилим нашите общи молитви за мир и да обединим усилията си за опазването на това най-ценно благо за човека.

Въпрос: Какво е отношението на вашата църква спрямо икуменическото движение на църквите?

Отговор: Положително. Ние сме представени в Централния комитет на Икуменическият съвет на църквите. Това движение развива също твърде полезна дейност за мира в света.

Въпрос: Какво можете да ни кажете за богословската наука и книжнина във вашата високо религиозна страна?

Отговор: У нас нямаме духовни академии. Имаме два богословски факултета към университетите. Нашите периодически богословски издания са много и разнообразни: научни, популярни и пр. Имаме и ежедневник. Освен това у нас всички ежедневници дават всяка седмица неделна религиозна страница. Отделните религиозни организации имат свои печатни органи. Някои енории имат свои местни печатни издания. Въобще у нас възможностите за религиозния ежедневен и периодичен печат са неограничени. Тиражът им е многохиляден.

Накрай използвам случая, за да предам, чрез вашия седмичник, моите пожелания за напредък и светло бъдеще на прекрасния български народ.

Искаме мир между народите. Да се молим и работим за неговото тържество.

Л. Чолаков

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

Добрата част

ПРОПОВЕД ЗА ВЪВЕДЕНИЕ НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА

„И Мария избра добрата част, която няма да ѝ се отнеме“ (Лук. 10:42).

В тоя ден, братя и сестри, както и в други дни в чест на Пресвета Дева Мария, на нейното рождение и успешне, евангелското четение на светата литургия ни напомня тези многозначителни Господни думи. Те имат определен и дълбок смисъл и поражат редица въпроси. С оглед на какво най-напред Исус Христос каза тези думи за Мария, сестрата на Марта? С каква цел после св. църква ги прилага към другата Мария, Майката на нашия Господ? А днес какво отношение имат те към нас, нейните духовни чада? — Отговор на тези въпроси ни дават: на първия — евангелската история, на втория — свещената история, а на третия — нашият живот.

Някога, при своето мисионерско душеспасително пътуване из Палестина, Исус Христос влязъл в едно село Витания. В него живеели Неговите приятели Лазар и двете му сестри Марта и Мария. За родителите им тук не става дума. Сигурно смъртта преждевременно е била вече скъсила техния живот на земята и била ги е отнела от скъпа челяд. По тая причина и Спасителят е бил винаги „добре дошъл“ в тая къща. Защото, особено след като възкресил сина на Наниската вдовица и дъщерята на Ианра, Той внасял в душите им бодрост и утеха, светла надежда и истинска радост.

И сега, дошъл в тоя дом, Исус Христос е бил посрещнат така — и все пак твърде различно. Едната сестра,

Мария, веднага седнала при нозете на Исуса и с голямо внимание, в унес, слушала речта Му. Видимо, тя се оставяла всецяло под Неговото въздействие. Тя искала — Той да нахрани и услади душата ѝ. Искала — Той да ѝ послужи с илването Си в техния дом, като я излекува и спаси от скръбта и съмненията ѝ. Другата нейна родна, но съвсем различна по темперамент и характер, но без вяра и без духовен интерес сестра Марта се уликала в голяма шетня. Тя искала да извади и употреби всичко най-хубаво и вкусно от къщи, за да го предложи и послужи тя с него на Учителя. При това тя не се постесняла да поиска от Него и особено от сестра си повече внимание и съдействие в това нейно (колкуто и приятно, но в случая не толкова необходимо и добро за нея) служение на Господа. Ето защо това принудило Исуса Христа да ѝ отговори, вместо с похвала, с лек упрек: „Марто, Марто, ти се грижиш и безпокоиш за много неща, а пък едно е само потребно. И Мария избра добрата част, която няма да ѝ се отнеме“ (Лук. 10:41—42). Явно е, че Господ под тези думи „добрата част“ разбираше по-високия интерес, по-пълното безпокойство и по-силната загриженост на Мария за душата ѝ преди всичко, а които тя нанстина взема правилно и добро участие („добрата част“ или добър дял) при посрещането Му — отговарящи по-добре и на Неговата мисия в света.

Така някога Пресвета Дева Мария се подготвила за своята велика мисия като Майка на Нашия Господ Исуса Христа. За тая цел, бидейки по потекло от славния род на цар Давида, трябвало да изпълни и неговото пророчество-завет към нея: „Чуй, дъще, и виж, наклони ухо и забрави твоя народ и дома на баща си. И силно ще пожелае Парят твоята красота, защото Той е твой Господ“ (Ис. 44:11—12). Обещана от по-рано от бездетните си но благочестиви родители Иоаким и Анна да се посвети и служи на Бога, тя с радост сторила това. Тя избрала „добрата част“ за своята душа и за душите на другите. Още тригодишна, тя била завелена и оставена от родителите си в Иерусалимския храм. Сигурно мъчно е било на старите ѝ родители да се разделят с нея. Но те се замисляли и казвали: „Та няма малкият Исаак някога не е бил също така хубав и мил на родителите си? Въпреки това баща му Авраам е бил готов да го принесе дори в жертва заради Бога“. . . И смирено преклонили старчески глави в пламенна вяра и преданост към Бога, Иоаким и Анна отвели тригодишната Мария в Иерусалим и я оставили в храма. По тоя случай тук станало голямо семейно-духовно тържество. Събрал се целият им род. Стари и набожни жени, голини наред живели и служили при храма, излезли също така да ги придружат. Сякаш те искали да кажат на Анна, майката на Мария, да не се безпокои за нея. Защото те ще я обичат и пазят. Ще я научат в храма да чете свещените книги, да се моли Богу, да служи на бедните и болните. И на още много други домашни работи, като плетене, шиење, чистене, те щели да я научат. Тъй както били вече научили толкова други девойки, които като нея били посветени на Бога и сега тъй радостни — в бели дрехи и със запалени свещи — я

заобикаляли. Така, по обичая, като предали малката Мария на излезли да я посрещне първосвещеник, Иоаким и Анна се върнали в Назарет. А Мария останала в храма и прекарала там младините си.

Тук Дева Мария била най-послушна и най-попиежна. Тя вършила всички работи с радост. Особено обичала да се учи и да се моли на Бога. Затова тя ставала все по-умна и все по-набожна. Но никога не говорела за себе си. Повече помягала на бедните и болните. И ричаги мислела за Спасителя, който щял някога да дойде, за да помогне на човешките да станат по-добри и по-щастливи. А вечер, когато всички си лягали да спят, Мария се отдявала на молитва към Бога за това — понякога дълго време, дори цяла нощ. Това забелязвала и ставала набожна служителка при храма, Анна, която се грижела за нея денем и нощем. Тогава тя започнала да вярва, че Сам Бог бди над тая света девича и подготвя Дева Мария за нещо голямо и велико. . .

И нанстина след девет години, когато станала дванадесетгодишна, Пресвета Дева Мария била поверена на грижите на своя сродник, на старела Иосифа, за да я пазят и покровителствуват в живота. Така тя, избрала „добрата част“ за своята душа и за душите на всички вярващи, се удостоила от Божия Промисъл да посрещне Прелъчението Слово в себе си, да стане чрез Светия Дух вместилище на Невместимия, майка на Божия Син, на Господа Исуса Христа. Излязъл на обществено служение и на проповед за покаяние и спасение на човешките души, светата Му Майка Го слушала с голямо внимание и пазела всички Негови думи в сърцето си най-старателно. Затова тя и била удостоена да бъде ублажавана с думите: „Блажена е утробата, която Те е носила, и гърдите, от които Си сукал“. Но Исус Христос отвърнал на тоя глас от народа и рекъл: „Да, но блажени са и тия, които слушат словото Божие и го пазят“ (Лук. 11:27—28).

Всичко това е ценно внушение от Исуса Христа и за нас, вярващите днес в Него. По същия начин и ние днес трябва да постъпваме. Така, подобно на Пресвета Дева Мария, и на Мария, сестрата на Марта, и ние днес трябва да избираме „добрата част“ за своите души и за душите на поверените нам, като родители, наши деца. Особено днес, когато светата Пърква чрез радостните си песнопения „Христос раждается, славите; Христос с небес, срящите“. . . ни зове духовно да се подготвим и достойно да посрещнем илването на Спасителя в света и в нашия живот. Най-вече днес, когато мнозина от нас се готвим чрез светото таинство Причащение да Го посрещнем в нашия вътрешен дом — в нашата душа, за да я обогатим и утешим, да я нахраним с Него, с Хляба на Живота. По тоя начин, като празнуваме дневния светъл празник на въвеждането на Пресвета Дева Мария в храма, да се помолим чрез нея на Бога и Господа Исуса Христа да помогне и нам да изберем „добрата част“ за себе си и нашите деца, за всички вярващи в Него, за наше лично и тяхно спасение и за слава на Бога сега и всякога, Амин.

Проф. прот. Хр. ДИМИТРОВ

Копнеж по вечен живот

ПРОПОВЕД ЗА НЕДЕЛЯ ТРИНАДЕСЕТА СЛЕД ВЪЗДВИЖЕНИЕ

„Учителю благи, какво да сторя, за да наследя живот вечен?“ (Лук. 18:18).

Драги братя и сестри, тъй според св. Евангелие се обвърнал някога към Спасителя един юдейски законник. Но тоя въпрос не е само на един юдейски законник. — Той е въпрос на човека изобщо. Всички хора, от всички времена, са искали и искат да живеят и то да живеят дълго, безкрайно, вечно. Никога не желае да умре.

Обаче има ли вечен живот?

Не — казват хората на страстите и удоволствията. — Животът на човека се изчерпва тук, на земята, затова яж, пий и се весели.

Не — философствуват друг — защото всичко е материя — ражда се, живее и умира, за да живеят други чрез него.

Не — провиква се песимистът: за вечен живот може да говори само тоя, който никога не е заставал пред зиналия гроб, последната станция на всеки човешки живот. . .

Верни ли са тия твърдения? — Безусловно, не! Така може да мисли само опияненият от плътските наслади, само тоя, който крайно повърхностно разсъждава, тоя, най-сетне, който многократно може да е стоял пред гроба, но никога не е разбрал правилно смисъла нито на гроба, нито на смъртта. Човек не е само консумативно същество, както мисли енигурецът, нито само бездушна машина, както твърди материалистът-енциклопедист, нито някакво малко недоразумение, както се струва на тоя, който гледа само през своите черни очила. Не, човек е личност. Личността е дух. Духът не е материя. Следователно, той е безсмъртен и съвсем естествено копнее по вечността. Смъртта е само пречупване на вечността, а не унищожение, тъй както стъклото пречупва слънчевия лъч, без да го унищожава. — Човек е определен за вечността, това ни говори и самият дух на човека с него

лите прояви и копнежи. Човек се стреми към истина, добро, съвършенство и щастие. На земята тия стремежи остават само зачатъци. А ние знаем, че всяко семе, всеки зачатък предполага пълно осъществяване. От той ред човешкият дух не може да прави изключение. Той трябва да се осъществи и ако това не става тук, на земята, то трябва да стане другаде. Где? — Във вечността! — Култът към умрелите от всички времена и у всички народи е историческо доказателство за безсмъртието на душата и вечния живот. Че човек не случайно копнее по вечността, ни уверяват и най-изтъкнатите гени на човечеството. Че има вечен живот, в това най-ясно и убедително ни уверява и св. Откровение, което казва: „Който слуша словото Ми и вярва в Оногова, Който Ме е пратил, има живот вечен и на съд не дохожда, а е минал от смърт към живот“. И още: „Краят е живот вечен“.

Има вечен живот! Какво трябва да направим да го имаме и ние?

Някога алхимиците ни препоръчаха като средство за получаване вечност „жизнения еликсир“, суверенето — особен вид заклинания, а легендата — най-бързия кон.

Както виждате, средствата на миналото са все из царството на фантазията. Но не по-надежни са и тия на настоящето. Значи ли това, че тоя дълбок, спонтанен и неудържим копнеж по вечността у човека е някаква измама? Не, има вечен живот и той може да бъде постигнат само по пътя, който ни сочи Спасителят Христос. Той казва: „Опази заповедите!“ Кои заповеди? Естествено — Божиите заповеди, които определят и ръководят нравствената дейност на човека.

И тъй, драги братя и сестри, животът е най-висшето благо за човека. Като тъмен напор на волята, като възделено копнение на сърцето, като остро просветление на ума у всеки човек гори жажда за дълъг, щастлив, вечен живот. Тая жажда е свойствена на всеки човек. Не е чужда и нам. Искаме ли да я утолим, нека знаем, че трябва да пазим заповедите. Те всички се съдържат в една, която гласи: „Възлюби Господа Бога твоего, от всичкото си сърце, и от всичката си душа, и с всичката си сила, и с всичкия си разум, и ближния си — като себе си.“ Амин.

Прот. Йорд. РАШЕВ

ХУДОЖЕСТВЕН ОТДЕЛ

ВЪВЕДЕНИЕ

„Всичко е бяло и още вали,
няма пъгечка одето да минем, —
но ще вървиме! Ти искаш, нали,
двама на църква да идеме, сине?“

„Днеска е празник. На днешния ден
Дева Мария във храма въвели. . .
Нямало сняг, нито вятър студен —
само сърцата били снежно-бели.

„Мъничка Дева Мария била,
много по-малка от тебе, но вече
Бог ѝ дарувал на ангел крила,
ангелски светъл път бил ѝ уречен.

„Дева Мария в ръцете с цветя
влязла във храма сред звън от камабни.
Бог само знаел, че някога тя
Майка на Божето Чедо ще стане. . .

„Слушай, послушай камбанния звън!
Дева Мария е вече във храма!
Нищо, че сняг е натрупал навън,
нищо, че път за минаване няма!“

Тъй ми говореше мама тогаз.
Беше то много отдавна, а ето:
всякоя думичка спомням си аз,
и като свец тя ми свети в сърцето.

Враг ли ме дебне бездушен и ням,
много ли стане скръбта ми голяма, —
думите мамини блясват и. . . знам:
Дева Мария ме чака във храма!

Станмир СТАНЕВ

Моли се!

Дете, моли се: не смуцава
съмнение твоята душа;
молбата ти възпламенява
искра в светите небеса.

Дете, моли се: Бог отгоре
следи сърдечния ти зов.
О, вярвай: Той ще отговори
на него с бащинска любов.

В свещен съд Ангелът Пазител
ще скъта твоите съзри —
и с тях в надзвездната обител
престола Му ще ороси.

Дете, моли се! С вяра чиста
крепий във земния живот.
Дай, Боже, все с очи лъчисти
да гледаш слънчевия свод.

Но ако ли със грубостта си
животът ти ума смути,
и твоята любов погасне,
и вярата изгубиш ти, —

О, пред Христовото разпятие
склони глава си просълзен:
и Бог във Своите обятия
ще те приеме опростен.

И. НИКИТИН

МОЛИТВА

От народния художник Христо Станчев, лауреат на Димитровска награда.

В есенния ден

Младата учителка пристъпваше из разкаляната улица уморено, подтискана от някакво тягостно чувство. Беше влажен есенен ден, един от онези, които до неотдавна не само че не ѝ бяха противни, но даже обратно — възбуждаха в нея приятни усещания. Като ученичка тя особено се радваше на такова време, когато дъждът не струеше на капки, а ръмеше леко — на влажни пръски, отломявани от ниско надвисналите облаци и разпилявани като прах от повея на вятъра. Тя обичаше в такова есенни привечери да се разхожда.

Но сега поезията на есента се бе отчуждила от нея. Мъглата я притискаше с оловна тежест, влагата я задущаваше. Тя се движеше с усилие.

Не бяха се изменили много години от ученичеството ѝ, неотдавна бе това, но много от чувствата и възприятията ѝ се бяха променили.

Следването ѝ в педагогическото училище бе съпроводено с рядък ентузиазъм. Учителското поприще тя чувствуваше като най-ценно призвание и с нетърпение очак-

ваше деня, когато ще може да се отдаде на него. Децата ученици тя си представяше с очи като въгленчета, готови да се възпламенят от всеки досег с искрите на знанието. Ето — тя ще бъде една от тези, които ще възпламеняват искрите. Тя ще влива в малките любознателни глави знания, ще учи подрастващите, ще ги възпитава, ще направлява началните им стъпки в живота. Каква благородна задача! Нейното младо същество предвкушаше удовлетворението, което ще изпълва душата ѝ, когато се отдаде на учителското призвание.

Годишите минават лесно — и това очаквано време дойде. Тя стана учителка. Като изтъкната по успех и подготовка, получи назначение в града.

С криле завърши ученичеството си. И разпери широко тези криле, когато застана пред чиновете — да учи другите.

Успя ли да литне?

Може би с пресилен идеализъм се отдаде на професията си. Кой знае? Истината беше, че нейните представи за нещата не отговаряха напълно на действителността.

Методът, който тя прилагаше в работата си, не бе погрешен, но защо постиженията не я задоволяваха? Или бе максималистка, очакваше много и изведиж? Може би.

Така или иначе, тя скоро се почувствува ако не с отрязани, то със свити криле. В душата и започнаха да проникват струи на разочарование, на недоволство от себе си.

— В същност аз съм си въобразявала много! — упрекуваше се тя. — Напразно съм смятала, че мога да дам и да постигна много нещо, надценявала съм се!

Като ученичка тя преценяваше детските палатки като изблик на жизненост и намираще за неуместно децата да бъдат упрекувани за тях. Невъзможността на учениците в урока изменияше с разностранната детска любознателност, която често отклонява пощата на вниманието. Ионска и като учителка да запази това свое схващане, но се принуди да отстъпи от него. В пакостите, които вършеха някои от децата, представата ѝ за безобидната детска палатка изчезваше и в тях тя започна да съзира по-скоро прояви на порочност. Долови в разсейността на някои ученици при урок не сериозен страничен интерес, а увлечение от лекото и пакостното. Счупените стъкла на прозорците, изподрасканите и повредени чинове, лъжата, оплакванията за откраднати неща, често и тютюневият дъх на някои ученици — всичко това не можеше да свидетелства за безобидни палатки. И съвсем не със странична любознателност можеше да се извие несприготвените домашни, мълчането при изпитване, липсата на свия за незнанието на урока.

Потресена от това, което не очакваше, младата учителка едва ли не бе започнала да съжалява, че е отдала силите и способностите си в област, където не ще успее да принесе полза.

В този мрачен ден тя бе тръгнала да посещава домовете на своите ученици. Макар че бе предупредила набеязаните за посещение, неколцина от тях не намери в домовете им. Тя прие това като дълбока обидна и незащитена към личността на учителя.

Подтиснатостта ѝ се увеличи, когато в един от набеязаните домове изобщо не се оказа никой от домашните. Тя постои известно време като замесетена пред заключената врата, после, насърчена от някаква мисъл, продължи — към края на града. В покраинната живееше един от добрите ученици, изгъващ сред другарите си и с успеха, и с приличното си държане. Учителката не бе планирала днес да посети този свой ученик, но душата ѝ беше тъй смутена от тежките впечатления, добити този следобед, че почувствува необходимост да я разведри с това посещение.

Вървеше замислена. Искаше да си отговори на какво се дължи възпитаността на този ученик. Мъчеше се да си припомни дали познава родителите му и какви са те, да си представи домашната му обстановка. И някак плахо бе решила в себе си — да узнае от тези родители какви възпитателни методи прилагат спрямо децата си. Да се поучи от тях.

Да се поучи — тя, учителката, която имаше специална педагогическа подготовка? Не прекал ли въображението ѝ?

— Какво пък от това! — наложи си скромност учителката. — Често пъти животът предлага неподозирани педагогически похвати. Няма значение откъде си почерпил поука за хубавото и полезното.

Когато стигна търсената крайна улица — малка, оформена от низки къщи — учителката спря пред интересувания я номер. Влезе през дървена вратичка в тясно дворче, в дъното на което се гушеше също малка къщурка.

Похлопа.

Жена на средна възраст я посрещна с гостоприемна усмивка. Като разбра, че посетителката е учителка на сина ѝ, домакинята се затюхка, че не е знаела, та да се приготи за гост.

Проявената естествена сърдечност от страна на непознатата жена накара учителката да забрави за минута тягостното си настроение. Тя вече прекрчаваше прага на къчичката, овладяна от ново чувство, толкова увлечена в него, че не забеляза колко бедна беше вътрешната обстановка. Дори ѝ се стори, че малката стаячка, с пръстен, заслан със черга под, бе някак особено приятно осветена. Би казала дори, след като бе вървяла толкова време в мъглата, че тук я озари някакво сияние.

— Как не знаехме, че ще дойдете! — продължаваше съжаленията си домакинята. — Ето и Васко го няма — преди половин час прескочи до лозето да помогне малко нещо на баща си. Но лозето е близко, аз ей сега ще прата съседчето да го повика.

— Не, не е нужно. Не смяхах днес да ви навестя и затова не предупредих Васко. Но аз, въпреки това, рекох да дойда. . . да попитам. . .

Учителката не се доизказва. Неочакван пръсък пресеке изведиж приятното озарение в стаята и неприветливостта на мрачния есенен ден нахлу в нея.

Два погледа се насочиха инстинктивно към един от ъглите на стаячката: пред малко иконостасче се извиаше последната струйка дим от току-що догорялото кандилце, чиято пръсък бе пресекъл и думите на учителката.

Учителката бавно се вдигна от стола.

— Но защо ставате?

— Ще си ходя. . . Трябва и други ученици да посетя, а денят е малък.

— Та още не сте седнали, дето се казва. . . Поне да ви почерия. . . За минута само. . . Нищо не ми казахте за Васко. . . Щехте и да попитате нещо? . . .

— Не. . . нищо. . . Васко е добро дете. . . Учи се. . . Бързам. Довиждане!

С бързи стъпки учителката прекрчи прага на стаячката, прекоси дворчето и се озова на улицата.

Мъглата я оплете с влажната си мрежа и мрачната ѝ отново я погълна.

Ст. ВАКЛИНОВ

Силата на детството

От Виктор ХЮГО

— Убийте го! . . . Застреляйте го! . . . Веднага застреляйте мерзавца! . . . Убийте го! . . . Заколете убиеца! . . . Убийте, убийте го! . . . — викали мъжки и женски гласове из тълпата.

Голяма тълпа народ водила по улицата вързан човек. Този човек, висок, изправен, вървял с твърди стъпки, вдигайки високо главата си. Красивото му мъжествено лице изразявало презрение и злоба към заобикалящите го люде.

Той бил един от тези, които, в борбата на народа против подтиснатостта на властта, застават на страната на властта и се борят в нейна защита. Сега го хванали и го водили за екзекуция.

„Какво да се прави! Силата не е всякога на наша страна. Какво да се прави? Сега те са на власт. Да умра, да умра, очевидно, така трябва“ — мислил този човек и вдигайки рамене, хладно се усмихнал на виковете, които се издигали в тълпата.

— Този е полицай, той още тази сутрин стреля по нас! — викали някои сред тълпата.

Но тълпата не се спирала и го водила по-нататък. Когато дошли на улицата, гдето по моста лежали още невдигнатите от вчера трупове на убити, тълпата освирепяла.

— Не отлагане повече! Веднага застреляйте тук негодника, къде още го водите? — крещяла тълпата.

Идеията се мръщил и все по-високо вдигал главата си. Той, изглежда, ненавиждал тълпата много повече, отколкото тълпата ненавиждала него.

— Пребийте всички! Шпиони, царе, полицаи и тези мерзавци! Убийте, убийте го веднага — изпискали женски гласове.

Но водачите на тълпата решили да го заведат до площада и там да се справят с него.

Площадът бил вече недалеч, когато в минута на застина в задните редици на тълпата се чул плачевен детски гласец:

— Татко! Татко! — Хълцайки, викало шестгодишно момче, вмъквайки се в тълпата, за да се добере до пленения.

— Татко! Що правят те с тебе? Спири, спири, вземи ме, вземи! . . .

Виковете замлъкнали откъм оная страна на тълпата, от която идвало детето. Тя се отдръпнала пред него като пред непреодолима сила и го пропуснала все по-близко и по-близко до бащата.

— А колко е миличък! — казала една жена.
— Кого търсиш — казала друга жена, навеждайки се към момчето

— Татко! Пуснете ме при татко! — пицяло момчето.
— Колко годишно си бе, момче?

— Какво искате да направите с татко? — отвърнало момчето.

— Иди си у дома, момче, иди при майка си — казал на момчето един от мъжете.

Пленникът вече чувал гласа на момчето и долавял що му говорили. Лицето му станало още по-мрачно.

— То няма майка! — извикал той в отговор на този, който изпращал детето при майка му.

Промъквайки се все по-навътре и навътре в тълпата, момчето се приближило до баща си и се покатерило по ръцете му.

Тълпата кряскала все същото: „Убийте го! Обесете го! Застреляйте мерзавца!“

— Защо си излязъл от дома? — казал бащата на момчето.

— Какво искат да направят с тебе? — запитало момчето.

— Ето що да сториш — казал бащата.
— Какво?

— Познаваш ли Катюша?
— Съседката ли? Как да не я познавам.

— Тогава иди при нея и постой там. А аз... аз ще дойда.

— Без тебе не ще си отида — отвърнало момчето и заплакало.

— Защо не ще си отидеш?
— Те ще те убият.

— Не, те нищо... само така...

И пленникът пуснал от ръцете си момчето и се приближил до човека, който водил тълпата.

— Чуйте — казал той — убийте ме, както и където искате, но само не пред него (той посочил момчето). — Развържете ме за две минути и ме дръжте за ръцете, а аз ще му кажа, че се разхождаме с вас, че вие сте ми приятел и то ще си отиде. А тогава... тогава убийте ме, както искате.

Водачът се съгласил.

Пленникът взел пак момчето на ръце и му казал:

— Бъди умен, иди при Катя.

— А ти що ще правиш?

— Нали виждаш, аз се разхождам с този приятел, ние ще отидем още малко, а ти иди и аз ще дойда. Иди, бъди умен.

Момчето повярвало на баща си, навело главата си на една страна, после на другата и се замислило.

— Иди, мили, нали ти казвам, ще дойда.

— Ще дойдеш ли?

И детето послушало. Една жена го извела из тълпата.

Когато детето се закрило, пленникът казал:

— Сега съм готов, убийте ме.

Но случило се нещо съвсем непонятно, неочаквано. Като че ли един и същи дух се пробудил в тази минута у всички иначе жестоки, безжалостни, ненавиждащи люде, и една жена казала:

— Знаете ли какво, да бихме го пуснали.

— Ето, Бог е с него — казал някой друг. — Да го пуснем!

— Да го пуснем, да го пуснем! — загърмяла тълпата.

И гордият, безжалостен човек, който преди минута ненавиждал тълпата, заридал, закрил лицето си с ръце и като виновен побягнал из тълпата и никой не го спрял.

Превел И.Г.П.

Родната къща

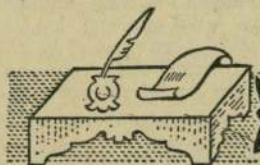
През нивите буйнали пътят се ниже,
през нивите с хляба насъщния, —
върви, лъкатуши, изкачва се, слиза
към моята, родната къща.

Не можеш я зърна така отдалече —
тя тихо, смирено се гуши,
от старост и грижи прихлупена вече
сред двора до старата круша.

Ала приближиш ли я, низката стяха
ти кимва приветливо, мило,
и още не влязъл, трапезата слагат
под жълтото родно кандило.

И всичката моя умора отлитва,
и в родната бащина къща
шептя си пак детската малка молитва,
и вкувам от хляба насъщния!

Борислав БОДЪР

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛЕТОПИС

Тържествено чествуване 150-годишнината от издаването на първата българска печатна книга.

— На 25 ноември 1956 се навършиха 150 години от издаването на първата българска печатна книга — Неделника (Кириакодромион — Софроние) от епископ Софроний Врачански. На същата дата, в 11 часа, Духовната академия „Св. Климент Охридски“ уреди в голямата аула на своята сграда тържествено чествуване на тази бележита годишнина.

Тържеството започна с изпяването от академичния хор на молитвата „Отче Наш“ и на тропара на св. Климент Охридски, след което ректорът на академията Преосвещеният Макариополски епископ Николай каза няколко встъпителни думи. За епископ Софроний Врачански, за неговото народополезно дело и по-специално за Не-

делника изнесе обстоен доклад доцентът при академията г. д-р Тодор п. Тодоров. Тържеството завърши с изгълнението на музикална програма от хора на Духовната академия и с рецитиране на откъси от житието на Софроний Врачански и от неговите проповеди, както и на стихове в чест на бележития възрожденец.

Официи. — По решение на св. Синод от 1 октомври т. г., св. Неврокопският митрополит Пимен, при освещаването на българския храм в Будапеща „Св. св. Кирил и Методий“, е наградил свещеноиконом Никола Ничев с отличното нагръден кръст, а прот. Иоан Неделчев — с официята иконом. По случая са били разменени приветствия.

Откриване паметника на народния поет Иван Вазов в София. — Министерството на културата, Съюзът на българските писатели и СГНС на 21 ноември 1956 организираха тържественото откриване на паметника на народния поет Иван Вазов в София, издигнат в градинката на Червения площад. Академик Людмил Стоянов произнесе слово за поета. Положени бяха много венци и цветя от официални места и частни лица. Паметникът е дело на скулптурите Ил. Илиев, Ив. Блажев, Др. Лозенски, Ал. Занков, Ст. Райнова и на архитектите П. Цветков и П. Райков.

Писателят Стилиян Чилингиров на 75 години. — Тази година на Димитровден големият български писател Стилиян Чилингиров навърши 75 години (Стилиян Чилингиров е роден в Шумен на Димитровден 1881). Народната власт, оценявайки правилно заслугите на писателя, го е наградила по този случай с ордена свети Кирил и Методий първа степен.

В продължение на своята дълголетна писателска дейност Ст. Чилингиров създаде прекрасни творби, които се четат и ще бъдат четени винаги с жив интерес и наслада от млади и стари.

Стилиян Чилингиров е дълбоко и искрено вярваща натура. В неговия дом кандилото, пред голяма иконостас, никога не угасва.

Стилиян Чилингиров е бил редовен сътрудник на ЦВ. Читателите неведнаж, и доскоро, са вдъхвали свежестта на неговите топли и човечни стихове от страниците на нашия седмичник.

Ние от все сърце желаем здраве, бодрост и дълъг живот на честития юбилей, за още дълги години все тъй вдъхновено и ползотворно творчество за радост и утеха на вярващия трудещ се български народ. — Л. Ч.

Свещеноиконом Никола Ничев се завърна от Будапеща. — На 23 ноември 1956 по обед се завърна в София свещеноиконом Никола Ничев, който на 22 октомври замина за Будапеща, придружавайки Високопреосвещения Неврокопски митрополит Пимен, за да вземе участие в освещаването на българския православен храм „Св. св. Кирил и Методий“.

Сто години български театър. — Тази година се чествува стогодишнината на българския театър. Тържественото чествуване на тази бележита годишнина се откри на 16 ноември 1956 в Народния театър „Кръстю Сарафов“ с класическата пиеса на Васил Друмев „Иванко“, при нова постановка от народния артист г. Георги Стаматов. Народният театър прави добре, че се връща отново към нашите класици, с чиито произведения, в продължение на дълги години, е била кърмена народната душа.

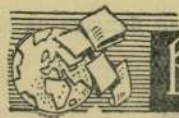
Научно-техническа изложба за използването на атомната енергия за мирни цели. — Главното управление за използване на атомната енергия при МС на СССР в сътрудничество с БАН уреди, в салона на СГНС, ул. Гурко, 1, голяма научно-техническа изложба за използване на атомната енергия за мирни цели.

Изложен е макет на първата в света атомна електростанция с мощност 5000 киловата, която

е построена в СССР и работи успешно вече няколко години. Използването на атомната енергия за здравни цели е представено нагледно с много снимки и диаграми. В отдела „Биология на растенията“ е показано нагледно, с помощта на радиоактивните изотопи, как става придвижването на хранителните вещества в растенията и ходът на преработката на тези вещества. Отделено е място и на грижите за опазване от вредното въздействие на атомната енергия.

Откриването на изложбата стана на 18 ноември; същата ще остане открита до 5 декември.

Поправка. — В бр. 41 от 15 т. м. на ЦВ, стр. 5, колона втора, ред 10 отдолу, и стр. 6, колона първа, ред 34 отгоре, вместо епископ да се чете епископат.

ВЪНШНИ НОВИНИ

За децата в света. — Според съобщение на „Ла Прес медикал“, № 73 от 13 октомври 1956, понастоящем в света съществуват 900 милиона деца, 600 милиона от които са без подходяща храна, без облекло, без грижи и закрила срещу болестите. На чело на тази тъжна картина стоят най-слабо развитите страни, където смъртността е най-голяма.

Днес успешната борба с маларията спасява преди всяко детския живот. Явява се обаче въпрос: каква е ползата от това, когато спасените от маларията деца остават изложени на гладна смърт(!).

Директорът за Азия на Детския фонд при ООН счита, обаче, че след 25 години средното ниво на хранене, здраве и живот за повечето деца в света ще бъде подобро, но че те все още не ще имат възможност да получат друго освен основно образование.

По този повод „Ла Прес медикал“ посочва и огромното неравенство в материалните възможности на развитите в сравнение с останалите назад страни. Така в САЩ средният бюджет за всеки мъж, жена и дете е 1100 долара годишно, в Англия — 600 долара, във Франция — 400 долара, в страните на Южна Америка — 170 долара, в страните на източната част на Средиземно море — 150 долара, в Африка — 75 долара, в Азия — 50 долара, в Индонезия — само 25 долара (сума недостатъчна да се покрият най-насъщните нужди на населението).

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Ръководни начала. Слово на Негово Светейшество Българския патриарх Кирил, произнесено на 15 ноември 1915 в храма на Софийската духовна семинария в Черепин по случай синодалното посещение.
2. Българският дом. По случай празника на християнското семейство.
3. Димчо Дебелянов (I) — Д-р Дим. Пенев.
4. Примерът на родителите. — Свещ. П. Памуков.
5. Борба за траен мир: Разговор с водача на Датската лютеранска епископална църква епископ д-р Кристиян Юлиус Скат Хофмайер. — Л. Чолаков.
6. Църковен амбон: Добрата част. Проповед за въвеждане на Пресвета Богородица. — Проф. прот. Хр. Димитров; Копнеж по вечен живот. Проповед за неделя тринадесета след Въздвижение. — Прот. Йорд. Рашев.
7. Художествен отдел: „Въведение (стих.)“ — Станимир Станев; Моли се! (стих.) — И. Никитин; В есенния ден. — Ст. Ваклинов; Силата на детството. — Виктор Хюго. (превел И. Г. П.); Родната къща (стих.) — Борислав Бодър.
8. Църковна и обществена летопис.
9. Външни новини.